

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**EPISTOLAE TRES AD || D. IOANNEM PAPPVM ||
THEOLOGVM LVTHE-||RANVM:|| PRIMA, Excitatoria, cùm in
seruando iureiurando Emetingæ factò, ne-||gligentior
esset Pappus.|| SECVNDA, Refutatoria Parallelorum ...**

Pistorius, Johann

COLONIAE, 1594

VD16 P 3042

Capvt Secvndum, De Contradictoribvs Qvi Vitam Pontificvm Criminantvr.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43314

Nostri Patres sunt, non vestri: pro nobis pugnant: nobiscum sentiunt: vobis patrocinari & nomen accommodare suum, in re prorsus nulla, nec sordidari à vobis volunt: nec quòcunque effrenatio se vestra iactabit, nominabitis vllum vnquam Ecclesiæ sanctū & comprobatum Doctorem: qui litera vna, syllaba vna, voce vna, periodo vna, non dico voraginem totam infinitè variatæ sectæ, sed particulam vnā, cū sententia rectè perpenditur, laudet: qui non insectetur: non vituperet: non detestetur.

CAPVT SECVNDVM, DE CONTRA-
DICTORIBVS QVI VITAM PONTI-
FICVM CRIMINANTVR.

VT verò subsidium nullum habetis impudentiæ vestræ relictum in Patribus: sic multò minus secundò per illos fulcietis sectam societatemque vestram, qui, cū Catholici in proficienda fide essent, & totam Papæ religionem assensu cultuque suo retinerent, immoderationes tantum Cleri & luxum & prolapsionem disciplinæ culpabant. Cogita enim, Pappè, quàm ridiculum sit, quàm absurdum, quàm miserabile mutuari ab illis fidem, Ecclesiæque, communitatem, qui in fide à vobis dissentiūt? & coniungere vobiscum homines qui religionem Papisticā animo complexi, & verbis testati, quandiu vixerunt, semper tricas condemnarunt ineptiasque vestras? An verò qui fidem Papistarum laudat, obiurgat peccata, Papista non erit? An morum reprehensio, quandiu fides non variatur, variat religionem? Quid deliras, Pappè? An igitur Lutherus, an Brentius, an Musculus, an primipili vestri omnes cū fidem suam attollunt, & queruntur de sceleribus flagitijsque suorum, Lutherani non sunt? Responde, Pappè. Homines an asini estis, cū eos qui vitam Papisticam

cam criminantur, fidem integram relinquunt: ad fidem agglutinatis Ecclesiamque vestram? Responde liberè: nihil dissimula.

Tamen, inquires, Herbrandus thesificator, profugus thesificator, qui toties iam prouocatus cum theses tanquam vallum obiectum contra Ecclesiam Christi, defendere deberet, miser senex iacere Lutheranâ societatem in sordibus & laments fini: & interim ex desperatione testamentum, testimonium infidelitatis ruditatisque sue ex anilibus nugis lamentabiliter cõportat: Ille, inquam, thesificator Arnulphum Aurelianensem Episcopum, & Archiepiscopos Coloniensem & Treuirenses, & Eberhardum Salisburgensem Archiepiscopũ, & Fridericum II & Ludvicum IIII Cæsares recitat, qui Papam nuncupauerint Antichristum: quò Hunnius, deformis Hunnius progenies veterum Hunnorum, barbarorum hominum Hunnius & alij adiungunt S. Bernhardum, Petrarham, Mantuanum: Herbrandus Albericum de Rosate & Petrum Ferrariensem Iurisconsultos.

Dicemus de omnibus ordine: & numerabimus primum Lutheranorum in tribus tantum appositis testimonijs mendacia: non quidem omnia: id enim quĩ fieri in parua epistola posset? sed tamen pleraque, vt lector, quid & Lutheranis & eorum testimonijs tribuere conueniat, apertis oculis tanquam in speculo vno aspectu contueatur? Deinde ad Antichristum Herbrandi respõdebimus.

Principem & custodem Concilij Rhemensis, quod celebratum 813. sub Carolo Magno fuit, inconsideratus & temporum atque rerum inscius Herbrandus Arnulphum Aurelianensem Episcopum constituit: nec legere potuit apud Flacium nugatorem in Centurijs vnde illa transcripsit: non in prima, sed in secunda Prouinciali Rhemensi Synodo, quæ sub Othone III Rhemis Anno 992 conuenit, Arnulphũ interfuisse Aurelianensem Episcopum, & accidisse tum ista quæ commemorat. Externa igitur

igitur mendacia in Herbrando & Flacio in re ista vna minutissima, concurrunt quatuordecim: quorum primum est Herbrandi, Anno 813, & sic retro ante annos 775 fuisse Aurelianensem Episcopū Arnulphum Rectorem Rhemensis Concilij. Reliqua tredecim sunt Flacij, qui in Catalogo turpitudinis Lutheranae ponit Anno 991 habitum esse Concilium sub Othone 11: Cū Sigisbertus & ipse Flacius in Centurijs nominent posteriorem annum 992, & Cæsarem Othonem 111: Deinde Arnulphum Archiepiscopum Rhemensem nominat in Centurijs Lotharij regis fratrem, & virum bonum atque modestum, & per iniuriam de Episcopatu deiectum, & falsò insimulatum proditionis: cū in Catalogo nouitatis hæreticæ confirmet fuisse filium Lotharij, cuius erat spurius, & hominem multis sceleribus coopertum & proditorem vr- bis, & iure ab Episcopatu remotum: quod idem in Centurijs (fol. 457. & 516.) repetit; oblitus, quod illo eodem loco ante paucas lineas (fol. 547. & 570. & 574.) semper secū pugnans effutiuerat: & rursus (fol. 575.) Arnulphum Rhemensem Episcopum omnium applausu receptum esse ex multis scriptoribus probat. Terriò Conciliū Rhemense pro legitimo habet in Catalogo: & Aurelianensem multis laudibus afficit: cū in Centurijs (fol. 457. & 516.) Concilium Tyrānide magis aulae & insatiabili odio & criminationibus quàm sententijs Episcoporum ideoque vitio (fol. 544.) administratum fuisse testetur; & ipsa acta (cap. 51.) ab Hugone vim adhibitam in medio narrationis cursu declarent. Quartò approbatum à tota synodo Aurelianensi Episcopi iudicium in nugacissimo Catalogo mentitur, cū in Centurijs (fol. 516. & 570.) scribat, reclamasse Seguinum doctrina & rerum vsu reliquis Episcopis antecellentem Senonensium Episcopum & cum Arnulpho inclusum in carcere: quod rursus deinde negat. Quintò acta Synodi vult in Catalogo fuisse sine vitio descripta: cū ipsa acta in Centurijs integra si Flacius,

cius, princeps mentienti, verum dicit, sæpenumero Scri-
ptoris animum partibus infectum prodant: & ipse ^{βλδξ}
Flacius in actorum ingressu Gerbertum authorem agno-
scat, hostem & successorē accusati Arnulphi: addat (fol.
547.) vt furem & latronē ingressum in Rhemensem Epi-
scopatum, & (fol. 574.) insignem Magum, in quo tamen
mentitur, fuisse Gerbertum, & (fol. 520. ex Ammonio) pœni-
tentia ductum non illibenter renunciasse electioni: vn-
de quid de actis illis sentiri debeat, ipse Flacius perspicu-
um reliquit. Sextò in Centurijs (fol. 544.) vult à Lotha-
rio rege depositum Arnulphum & à Ioanne xvii Ro-
mano Roberti filio restitutum contra fidem historicam
& seipsum: Vt nihil dicam posse narrationē vniuersam
videri vel totam commentitiam, vel aspersam infinitis
mendacijs: tanquam traditam sine vllius authoris fide &
natā clām in suppositis à Flacio libris. Hęc igitur menda-
cia sunt quatuordecim interiecta in testimonio primo.

Secundum testimonium de duobus Episcopis Colo-
niensi & Treuirensi, quod ascribit Herbrādus: quàm ple-
num est ridiculæ falsitatis? & quàm dignum integumen-
tum Lutherani furoris? Duo isti Episcopi cū primūm
Thierbergam vxorem Lotharij Regis à marito per sum-
mam iniuriam, refractis diurni matrimonij vinculis,
abstraxissent: deinde ducendæ nouæ vxoris potestatem
contra Canones fecissent: post legitimam causā factam
à Pontifice cognitionem priuati dignitatibus & in laico-
rum statum reiecti, cū propter impotentiam animi iu-
diciū Pontificis agrè sustinerent, conuitia in Papam &
Ecclesiam Romanam iecerunt. Isti igitur duo Episcopi,
quorum vnum incōsideratum actione & leuem animo,
& spe affinitatis regię corruptorem sacræ scripturæ: Al-
terum simplicem & expertem Consilij & rerū sacrarum
omnium ignarum: vtrunque patronum adulterij & ex-
citatore[m] falsorum testiū nominat Regino, iam à Lu-
theranis in patrociniū aduocantur, vt qui in perdita
causa

causa Pontificem optimum, non in religione sed in moderatione animi maledictis petulantis iurgij fixissent, desperatam rursus non in moribus sed in religione fideque nostra, Lutheranorum fatuitatem fulciant. Duo igitur stuprorum & adulteriorum defensores & testes leues, sicut Thietgaudum Treuirēsem Flacius in Centurijs (fol. 423.) nuncupat, asciscuntur ad sententiam dicendam pro Lutheranis: & quod illi in mores vnus sanctissimi Pontificis ferocius in vlciscendi libidine dixerunt, id iam ad criminandam Catholicam religionem valere debet. O incredibilem impudentiā. Tamen rursus percenseamus mendacia. Primum igitur mendacium est in quo cætera tanquam in capite inclusa continentur; fuisse illis verbis exaratam vel Nicolai Pontificis vel duorum Episcoporum Epistolam, quibus Auentinus mēdacissimus scriptor & Flacius turpissimus nugator recitāt. Conquestos esse ad Ludouicum Cæsarem fratrem Lotharij de Pontificis iniquitate, & tum ore tum scriptis fuisse contumeliosos in Papam Nicolaum tradit Rhegino. At venisse in Auentini vel Flacij conspectum exemplum vnus Epistolæ, falsissimum est: effinixerunt scelesti viri & tanquam si de tabulis legissent, sic interminata mentiendi libidine tum illas tum alias literas percensuerunt. Honesti viri nobis erunt, qui iam scurræ sunt, si vestigium antiquum istius scripturæ nobis ostēdent. Sed nō possunt: & Auentinus palām fatetur, non se verba literarum sed sententiam ascribere: quod, illo tacente, testari poterat Latina dictio, quæ nec in atatem Lotharij nec in curiæ Romanæ consuetudinem conuenit. Flacius verò, qui & in Catalogo scurrilitatis & in Centurijs vel plaustris mendaciorum integrā Epistolam ponit, si vidisset Autographum, sine dubio in verbis Auentini non inhæsisset: recitasset ex veteri scripto Epistolam. Neuter igitur eorum aspexit Episcoporum literas: sed ex paucis Rheginonis verbis confinxit Auentinus: imitatus est in mentiendo Flacius:

& cùm imitaretur, amplificauit & correxit. Id enim secundum est Flacij in commentitijs Episcoporum literis mendacium: Quòd, cùm exemplum nullum ad sequendum nisi solius Auentini fabulam haberet, & Epistolam ex Auentino se narrare diceret, tamen multa etiam in illo mutaret, nec paucas nugas fideliter transcriberet. Meminit Rhegino scriptis egisse causam suã Episcopos contra Pontificem, sed quòd ad Pontificem literas dederint, nec ille nec quisquam alius confirmat: multò minùs vel Epistolam vel verba illa quæ in Auentino sunt, interponunt. Tam deformis res est hæresis, vt cultores suos contra meridianam lucem effundere & credere fabulas ad stabiliendum errorem ab omnibus testimonijs desertum cogat. Sed non satis est: sequuntur in Flacio ad istam probandam fabulam & ad exaggerandũ Pontificis iniuriam mendacia noua primùm duodecim & postea nouem. Guntherum enim Episcopũ Coloniensem nominat fortis & magni animi virum: quem Rhegino inconsideratum actione & leuem animo & deprauatorem sacre scripturæ, & sub turpi exspectatione affinitatis regie corruptorem testium & patronum adulterij publici sine dissimulatione vocat: Quod ipsum, Flacius cõtra se in Centurijs (*fol. 287. & 423.*) confitetur veterator inconstantissimus. Deinde Thietgaudum testem Lutheranae religionis & accusatorem Papæ pro honesto viro habet, quem ipse in Centurijs, (*fol. 423.*) cùm historicus nullus iuberet, leuitatis ignominia notauerat. Tertio iniuriam factam esse Gunthero & Thietgaudo simulat (*fol. 507. & 537. & 552.*) quos diu antè vanissimus homo (*fol. 287.*) vfos falsis testibus enunciauerat, & dubitauerat malitiosè in Catalogo (*fol. 140.*) Pontifex an Episcopi iustio rem causam fouissent. Quarto literas ad Pontificem missas nugatur nomine tum Coloniensis & Treuirensis, tum aliorum per Belgium Episcoporum in Catalogo & in Centuria (*fol. 338. & 537.*) cùm & paulò antè (*fol. 537.*) tantùm duobus illis

illis Epistolam attribuisset: & in literis soli Guntherus & Thietgaudus inscribantur: & nullus historicus, post latam Pontificis sententiam cuiusquam Episcopi memoriam recorderetur qui contra Papam se cum duobus istis consociauerit. Quintò, in quo impudentiam omnium mortalium superauit, negat fuisse à Papa duos illos Episcopos auditos vlllo modo, nec conuictos (*fol. 503. & 537.*) nec de errore reprehensos (*fol. 553.*) sed ante causæ cognitionem (*fol. 506.*) & absentibus Episcopis & extra Synodum (*fol. 553.*) remotos ab officijs: cùm Rhegino scriptor grauissimus primùm de actis examinatos, postea vocatos ad Synodum, & ibi consensione iudicioque cõmuni Episcoporum, presbyterorum & diaconorum exutos dignitate & redactos in ordinem vitamque laicorum: Sigbertus examinatos à Papa, & tum ex Synodalibus gestis, tum ex ore suorum conuictos, eoque dignitatibus & ordinibus priuatos: Eodem modo Frisingensis & Contractus & Ado antecessisse cognitionem causæ in Synodo consentaneè verbis apertissimis affirmant omnes: & ipse truncus Flacius (*fol. 423.*) proposita Romæ fuisse acta, & indixisse Pontificem Synodum, & examinasse scripta & damnasse authores scribat, immemor vanitatis turpitudinisque suæ Flacius: quod rursus ex Epistola Nicolai ad Gallia Episcopos & 2. q. 1. c. finali & 11. q. 3. cap. 96. clarissimè liquet. Sextò nugatorem vocat Rheginonem, quòd in Synodo depositos Episcopos fuisse tradat: cùm ipse Flacius in eodem libro in loco quem proximè nominamus, Synodum Romanam contra Episcopos indictam nominet: Rheginonem calūnia liberet & seipsum mendacij coarguat: quod facere debuit in splendore veritatis historicæ & consensione scriptorum omnium.

Septimò affingit Rhegini (*fol. 537. & 553.*) Epistolam quam Nicolaus Papa ad Episcopos Gallia dederit: & in qua sit, confessum fuisse Guntherum quòd ad neptem suam in Regis matrimonio collocandam testes falsos sub-

orna-

ornauerit: quod Rhegino nullo loco, nec quidem minimo verbo significat. Octauò mentitur (*fol. 301.*) Nicolaum Papam separasse Lotharium & Thietbergam: & (*fol. 301. & 328.*) dissoluisse prætèxtu voti pietatis & castitatis eorum matrimonium: & (*fol. 504.*) sensisse cōtra scripturam 27. q. 1. quòd vinculum nuptiarum propter religionem consensu vnus coniugis fiat irritum; & (*fol. 506.*) coegisse Lotharium vt vxore & concubina repudiata, in vitam se monasticam daret: idque traditum fuisse à Rhegione libro secundo. In quo vno capite tot mendacia dixit Flacius quot posuit verba: cū nihil eorum sit verum, neque suaserit diuortium Nicolaus Papa: mandauerit magis in literis ad Lotharium apud Rheginonem (*Anno 866.*) vt pro virili parte sua de retinenda in matrimonio vxore cogitaret: nec concesserit vnquam vxori, vt sine mariti cōsensu à marito abiungeretur, ne quidem religionis causa: sicut isto loco verba Pontificis Rhegino commemorat & repetuntur in Decreto, 27. q. 2. c. 26: coegerit verò nunquam Regem vt vitam monasticā subiret: tantū in vtriusque reliquerit arbitrio, vt si ambo puram & sanctam vitam libentibus animis in monasterio ducere cogitarent, isto modo & nullo alio separatim viuerent: quæ omnia lector, si in Rhegione & Decreto leges, obstupescas diabolicam Centuriatorum & Flacij & proiectam ad mentiendum audaciam. Nonò vult Lotharium iniuste & præter ordinem ferenda sententia vexatum à Nicolao I. (*fol. 505.*) nec vitur scurra testimonio alio quàm quòd ipse Lotharius adulter ad Adrianū successorem Nicolai pro tegenda turpitudine sua apud Rheginonem conqueritur, sanctissimum Papam & benignum Patrem & futurum sine dubio cælestis sanctimonie ciuem (sic enim appellat mortuū Nicolaum Papam Rex Lotharius) circumuentum ab aduersarijs interclusisse Lothario viam ad se purgandum: cū omnes Historici contrarium testentur. & 31. q. 2. capitulum quartum
solum

solum falsitatem patefaciat: & ipse flaccidus Flacius in Centurijs supra Lotharij & libidines accuset, (fol. 285.) & bis ad Lothariū missos à Pontifice ad exquirendam causę conditionem legatos, (fol. 329. & 423.) & scriptas Epistolas (fol. 504.) recitet: nec sit æquum vt contra veritatem historicam ex adulteri tergiuersatione res iudicetur, præsertim cū de periurio Lotharij ex obitu post sumptum Sacramentum constet: tãtoque plus quòd sanctus testis, Viennensis Episcopus Ado, ex recenti memoria damnationem Episcoporum vocet sententiam Apostolicam & cæterus Synodales sæpe conuocatos, & tam consideratum fuisse Nicolaum Papam affirmet, vt multi Gallię Episcopi timerent ne Papa causam illius per fauorem probaret, & discedens à definitionibus pietatis infligeret vulnus Ecclesię. Decimò dubitat vir scelestus, (fol. 508.) nocens, an innocens Lotharius fuerit: & an veneno quod Hadrianus Pontifex fortassis in Sacramento porrexerit, sublatus sit Lotharius: & tanquam si propter Rheginonis & Sigeberti auctoritatem dubitaret, sic eorum nomina subscribit, impudentissimum monstrum: reclamantibus omnibus Historicis & etiam Flacio in supra positis locis. Cū vnus Ado sanctitate sua & testatione recentis historię frãgere scurram deberet, qui deceptum à prauis Consiliarijs Lotharium, totam contra se concitasse Ecclesiam & in re illicita acquiescere sanioribus consilijs patruī nō voluisse scribit. Vndecimò calumniatur Guntherum & Thiergandum propter constitutas iniquiores & cum conscientijs pugnātes conditiones (fol. 538. & 553.) non potuisse in gratiam redire cum Pontifice: quod nullis fuit scriptorum monumentis traditum: Contractus magis vult pœnitētia ductum Guntherum & profectum Romam, ne quidem ad conditiones pacificationis admissum: & Rhegino significat ambos ambiuisse restitutionem ad ordines & dignitates, sed propter mortis intercessionem non esse consequutos quod vehementer in-

tendebant. Duodecimò (fol. 538. & 553.) trucidatos Episcopos ambos à Pontificijs in Italia apud Sabinos vel in æde S. Petri, bis repetit & inuolucrum impudentiæ suæ ascribit acta Episcoporum Treuirensium & Coloniensium: impudens & nullius ruboris calumniator. Nec his mendacijs contenti sunt, cùm Lotharij Regis & Nicolai Pontificis causam tractant Lutherani: inferciunt adhuc nouem, quæ aliena quidem à Lotharij causa, tamen quia in Nicolai Papæ personam conuertuntur, & in rem nostram, in qua versamur, conueniunt, coniungemus breuiter cum reliquis. Primùm Nicolao primo Papæ, Lotharij aduersario, tribuunt Flacius & apertissimè Funcius damnationem nuptiarū in Sacerdotibus & impulsione ad vitam sine nuptijs viuendam: quasi ista vel primus instituisset vel intermissa reuocasset: cùm in Ecclesia tota Catholica, quādiu & quousque propagata fuit, punctum temporis nullum significari possit quo semel Sacerdotibus licuerit, cōiungere se matrimonio cum mulieribus: & præclare Paphnutius ante annos 1268 antiquam istarum ætate traditionem Ecclesiæ (ἀρχαίαν τῆς ἐκκλησίας παράδοσιν) nōminet, ne facti clerici ducant vxores: nec quod in Ecclesia Græca permissum fuit, Ecclesia Latina cuiquā indulserit vnquā vt Sacerdos factus in vxoris, quam ante sacros ordines duxisset, hæreret concubitu. Deinde admonitum ab Huldrico Augustano Episcopo Papam & obiurgatum per Epistolam confingunt, de quo fusè iam egimus. Tertiò apponit Funcius fuisse consilium Nicolai I per Epistolam Vlrici retardatum & sic aliquandiu repressum, vt iaceret neglectum & nuptijs interim perfruerentur Sacerdotes. Quartò existimat Flacius capitulum quintum (*Nullus missam*) distinct. 32. esse Nicolai primi, cùm sit Nicolai secundi qui vixit decursis post primi obitum annis centum nonaginta vno. Quintò concludit asinus, in isto capite (*Nullus missam*) prohiberi nuptias Sacerdotum, cùm expressè de concubina & subintrodu-

troductis mulieribus tantum & non de vxoribus loquatur textus. Sexto quod Osiander nugator sub Vitaliano Papa ducentis annis ante Nicolaum accidisse contendit, Flacius Nicolao primo trāscribit: quasi is primū vsum Latinæ linguæ in sacris faciendis imperauerit: cū vterque mentiatur turpissimè. Septimò concessisse putant Nicolaum I Sclauis & Polonis vt materna lingua in sacrificio altaris vterentur: cū Poloni post Nicolai primi mortem centum annorum interiecto interuallo, sub fidem se primū subiecerint Christianam: Sclauorum verò in Saxonia cōuersio in ætatem Othonis I incurrat: cū adificatę Ecclesię in Sclauia & religio radicibus primis defixa fuit: & soli Sclauis qui Morauiam incolebant, sub Nicolao nostro paulò seriùs per intercessionem Cyrilli & Methodij ad fidem Christi sequendam accesserint. Octauò Nicolaum, quem Rhegino sanctissimum vocat & omnibus post Gregorium Magnum anteposit, & Ado æqualis penè temporū illorum, virum in religione præcipuum nominat, fingit Flacius fuisse contemptorem secularis magistratus: tantum quòd Rhegino autoritate sua ac si Dominus orbis terrarum esset, præfuisse & imperasse regibus ac Tyrannis scripserit: cū seipsum explanet Rhegino & tanquam alterum Heliam incredibili beneuolentia bonos & paterna autoritate malos in officio continuisse statim subiungat. Nonò ascribit scurra, recepisse Nicolaum regna huius mundi & gloriam eius: sic enim barbarus Illyricus loquitur: eò quòd Platina & liber Pontificalis referant passum fuisse Papam, vt Ludouicus Imperator occurrēs Pontifici & de equo desiliens manusque in frenum equi iniiciens, ad castra per mille passus deduceret Pontificem. Atqui Platina apertè scribit, non isto solūm honore Papam sed alijs ornamentis tanquam numen propter eloquentiæ & doctrinæ maiestatem & præstantiam ab omnibus mortalibus affectum; cū ille gloriam sic non appeteret, vt Pontifex absens

renuntiatus, in latebris se ad effugiendam tantam dignitatem occultaret. Quod igitur Ludouicus Cæsar officium repugnanti præstitit, id veterator stolidus Flacius sine testimonio probro vertit Pontifici sanctissimo, quod nomen ab omnibus scriptoribus & ab ipsius hoste grauissimo Lothario rege post mortem impositum nullus Flacius vel calumnijs interuertet vel mēdacijs inobscurabit. Sed quid attinet omnes Centuriatorum & Lutheranorum perpetuis mendacijs circūplicatas contradictiones complecti in epistola? cum ad infinita millia mendaciorum tantum nudè sub aspectum hominum subiicienda multi magni libri requirantur: quod inde facile perspicier lector, quia nos hæcenus de duobus minimis testimonijs, de primo quatuordecim; de secundo viginti tria publica mendacia patefecimus & in luce collocauimus.

In tertio quod est Eberhardi Salisburgensis, erimus breuiores: & vt tandem nos ex fœtoribus illis expediamus: primùm non vixit ille ante 200, sed ante 350 annos. Deinde verba quæ in Auentino & Herbrando ponuntur, non sunt Eberhardi: Confinxit Auentinus de vertigine fatuitatis suæ: cum vir non ita malus Eberhardus Episcopus esset, intercessor (*Anno 1230*) inter Pontificem & Cæsarem & author pacis: sed deinde corruptus istius seculi temeritate & frequentissima Germanorum celebritate traductus ad partes Imperatoris in Comitibus Bauaricis, inconsideratiùs quædam in Albertum Bohemum Decanum & per eius latus fortassis etiam in Pontificem Romanum dixit: de quibus tamen nihil speciatim memoriæ nostræ propagatum legimus. Excogitauit sine vlllo chartæ subsidio orationem Auentinus, iuratus Papæ & Sacerdotum hostis, vt plus inuidiæ nobis cõflaret, & mucronem Lutheranum ad insectandam religionem Catholicã exaceret: quò multa ex Friderici 11 Epistolis transfudit: multa indigna Eberhardo sapiente & Catholico viro ex cerebro suo fabricauit & eius nomine obtexit.

Quis

Quis enim existimabit Eberhardum amantissimum religionis Catholicæ & adificatorem monasteriorum & cultorem reliquiarum & amicum aliquot Pontificum, & consecratorem atque institutorem Episcoporum, & vt breuiter dicam, Papistam durissimum, habuisse Sedem Romanam & titulum Pontificum in genere pro Babylone & Pharisaismo & falsis prophetis & Antichristo? à quorum interim doctrina nunquam discessit? à quibus confirmatus in Episcopum? quorum absolutionem appetebat? Senserit hoc de Gregorio nono & ex iurgio fuerit iniurius in ipsius personā. at vt in omnes & in ipsam fidem quicquā eloqueretur criminosisus, ecqua nam iracundia & rabie sic exardescere potuit? vt fidem religionemque suam, in qua permansit, damnaret? etiam cum fortassis arbitraretur dominatum Pontificum in Cæsares & nimis longè iactari & ferēdum non esse? Id verò quod de Hilbebrando in Epistola interscribitur quàm est inane? An enim Eberhardus post annos 170 Pontificem sacris literis eruditissimū & in tota Ecclesia tempore quoque priorum Pōtificum omni virtutum genere celeberrimū, Zelo Dei feruentissimum, & Apostolicæ purissimæque vitæ, & miraculorum per preces suas authorem, quibus eum nominibus Lambertus Schafneburgēsis Anno 1074, & 1077, cohonestauit, sic dedecoraret, vt nec Pontificis nec Gregorij septimi nomen relinqueret? & tantū nominaret Hildebrādum? quem Frisingens. (*lib. 6. cap. 32.*) constantissimū in Ecclesiastico rigore & (*cap. 34.*) formam gregis factū, in vita & fide, & fortem per omnia Athletam & murum pro domo Dei, & (*cap. 36.*) magnum pastorem & inter omnes sacerdotes & Pontifices Romanos Zelo & autoritate præcellentem, & (*lib. de gestis Frederici secundo*) venerabilem sacerdotem vocat? ex cuius obitu Ecclesia maximum acceperit dolorem? Bertholdus Constantiensis cōtinuator Contracti (*Anno 1085.*) famulum Dei, fortissimum in defensione iustitiæ vsque ad

mortem virum, & feruentissimum institutorem Catho-
 licæ religionis, & strenuissimum defensorem Ecclesiasti-
 cæ libertatis, cuius mortem religiosi omnes & pauperes
 doluerint: Fasciculus temporum scriptor Rollevinck
 sanctum virum & multa passum pro iustitia: Chronicon
 compendiosum in scripturis valdè eruditum: Marianus
 Scotus venerabilem Præsulem, Zelo Dei permotum, ho-
 stem grauissimum impuritatis & Simonia, & patronum
 Catholicorum & iniuste damnatum: Dodechinus vene-
 rabilem virum, beatæ memoriæ Pontificem: Stephanus
 Episcopus Halberstadensis in Dodechino, Papam opti-
 mæ vitæ & ciuem cæli, & hostes eius blasphemos viros:
 Anshelmus apud Stadensem Abbatem & in Vrspergensis
 sanctissimum & ritè de Dei & Christi iudicio & clericor-
 um plebisque testimonio à sacerdotū collegio factum
 Papam, Zelo iustitiæ permotum & patrem suum nomi-
 nat, cui omnes perfectiores & columnę in domo Dei ad-
 hæserint: Vrspergensis nunquam ipse vituperat, etiam
 cum aliorum & cum primis Bennonis recitat conuicia:
 Magister Anselmi S. Viri testimoniū vehementer lau-
 dat: Viterbiensis capellanus & notarius trium Germa-
 niæ Cæsarū Conradi tertij, Friderici primi & Henrici VI,
 habet pro Athleta Dei in domo Domini: Platina ex ore
 totius Ecclesiastici senatus vti pium, modestum, conti-
 nentem, iustum, doctum, religiosum laudat: quem tan-
 tum inde in odium Clericorū & Cæsaris incurrisse, quòd
 deuotionem ipsius non ferrent, & plerique Cæsari blan-
 direntur, & per summam iniuriam insimulatum Necro-
 mantię & Stupri testatur Lambertus Anno 1074, & 1077:
 & Frisingensis lib. I. de gestis Friderici cap. I: & Marianus
 Scotus Anno 1081: qui omnes sanctimoniā & continen-
 tiam eius in tota vita & innocentiam extollunt, & præ-
 fertim compendiosum Chronicon quod est in primo to-
 mo Scriptorum Germaniæ aperte confitetur se uero edi-
 cto prohibuisse auguria & sortilegia & artes vniuersas
 magi-

magicas: vbi Lambertus recitat quemadmodum coram Henrico Cæsare non solum verbis & conscientia omnium, qui illum interiùs à puero nouissent, sed etiam sumptione venerabilis Sacramenti post factum sacrum plenissimè purgauerit, cum priùs, si nocens esset, se animamque suam deuouisset & presentem vltionem expetiuisset à Deo: quod tamen Henricus Cæsar, cum eodem modo innocentiam declarare suam iuberetur, imitari non voluit. Nec Sigebertus quãquam partibus infectus, vel illa inficiatur vel aliud in Gregorio vii. quàm inconsiderationem in abrogandis Sacerdotum nuptijs culpat: Alioquin in laude eius ponit quòd cõtra Simoniam leges tulerit, & Anno 1086 Anshelmum commemorat Lucensem Episcopum, virum maxima & miraculis confirmata sanctimonia, qui Hildebrandi patrocini in proprio luculento libro susceperit.

Talem igitur tamque deuotum Pontificem testimonio Germaniæ scriptorũ (vt de Italis omnibus eius temporis scriptoribus nihil dicam) sublatum in cælũ & laudatum contra Cæsarem, Cur Eberhardus, qui magnam partem librorum legerat & recenti penè memoria sanctimoniam in viuendo & virtutes reliquas continebat, pontificio nomine indignum & primum Antichristici regni seminatorem censuisset? eaque in re plus vni Bennoni, hosti legitimi Papæ & affectatori Antipapæ qui eum Cardinalem creauerat, quàm tot Germanis scriptoribus grauissimis viris fideret? Fecisset fortassis, si Lutheranus vel Centuriatorum pecus vel prodigium naturæ Balæus fuisset: qui propter hostile odium in Catholicam Ecclesiam & propter assuetudinem ad mendacia fidem centum maximis hominibus qui pro Papa & veritate testimonium dicerent, derogarent: Scurræ vni vel Hollandicæ mēdacissimæ chartæ libentiùs crederent: huiusque quàm illorum authoritatem multò facerent pluris: tantum vt criminari Papam possent: & vt compleatur quod

S. Pau-

S. Paulus vaticinatus diu antè prædixit: Hæreticis, qui charitatem veritatis non recipiunt, immisurum Deum operationem erroris vt credât mendacio. Sic verò Eberhardus affectus non erat: nec quicquam eorum Ratisponæ Anno 1242 in Comitijs contra Gregoriū VIII dixit: nec potuit insectari sui temporis Pontifices, cùm nullus esset & vacaret Sedes: nec sic hominem prudentem recordatio superiorum annorum pungere debuit, vt oblitus mortuos esse, quos obiurgat, tanquam si viuerent & imperio bellum inferrent; sic probris vexaret & debellari iuberet. Auentinus igitur ista confinxit: tantoque turpius quòd (fol. 563.) Gregorium VII Papam virum sanctissimum ex Abbate Bernritense Paulo & Richerspergenfi Berocho & (fol. 579.) causam Gregorij VII ab Anhelmo Lucensi Episcopo & V Vilhelmo monacho tum scriptis cùm vitam tenerent, tum post mortem edendis miraculis defensam & iustam comprobata esse scripserat, & Papam à Simonia in Germanica historia fecerat liberum. Tamen ille studio mentiendi & calumniandi Papam, fabulosam orationē fabricauit & sub nomine Eberhardi in lucem publicam emisit: Repetiuerunt Centuriatores: sed vt sunt hebetes, confundunt omnia: reijciunt comitia in Annum 1241 sub Ecclesiasticum imperium Cælestini Papæ, cùm in interregno ponant Auentinus & V Viguleus Hundius: comminiscuntur tres Eberhardos Salisburgenses Episcopos, & primum Comitem ab Hilpotsstein ex Auentino obiurgatorem Papæ faciūt: vnum (nimirum secundum) Eberhardum duplicant; & vt turpior sit error, interijciunt Bertholdum, Fridericum & Albertum. Deinde Fridericum rursus tertio loco post tertium Eberhardum supponunt: Albertum antecessorem Eberhardi post Fridericum iterum tanquam ab illo diuisum & quinto loco sequentem introducunt: omnia falsissimè & ineptissimè. Sed satis sit hoc loco de tribus testimonijs ista strictim attigisse, quæ alibi copiosissimè
 explica-

explicabuntur: Interim admiremur Lutheranorum effrenatam audaciam & mentiendi cupiditatem: quos non puduit tria inanissima aliena ab instituto & cum à nobis concessa sunt, tamen non aduersaria religioni nostræ testimonia, à Catholicis viris per quadraginta & amplius mendacia mercari: tātūm vt colorem antiquitatis quoquo modo inungāt sectæ ad obnubendam infamiam notitatis.

Reliqua quæ supersunt, non exaggerabimus. Fridericus II Cæsar in quam suspiciōē venerit neglectæ Christianæ religionis: Ludouicus IIII Bauarus cur à Ioanne XXI dissenserit: iure an iniuria vterque Cæsar causam egerit: nihil definiemus. Nec enim opus est, habebant illi cum Pontificibus de rebus externis paratam concertationem: religio nunquam inter eos controuertebatur: nisi quòd Ioanni Papæ à quibusdā hæreseos macula contra ius & meritum inureretur, à qua tamen fuit liberrius: nihil desiderabāt Impp. in fide & religione Catholica: de dominatu rixabantur & de moribus.

Sic Diuus Bernhardus transuersum vnguem ab illa Catholica fide quam nos sequimur, nunquam deflexit: in nullo articulo diuortiū à nobis fecit: Credidit omnia quæ nos credimus & nos vicissim illius omnia: Nec in dubitationem vocamus quicquam eorum quæ ex illo contra nos proferuntur.

Nec Petrarcham & Mantuanum liberiores Poetas: nec etiam Iurisconsultos, animaduersores morum, quia religioni nihil incommodant, exagitabimus: Optimi viri fuerunt: Luxum Cleri reprehenderūt: in reliquis deuoti Catholici: nisi quòd Mantuanus in quibusdam contra Sedem Romanam excogitatis antiquis fabulis nimium se præberet credulum.

Eorum aliqui si Papam Antichristum vel ex obstinatione odij in propria lite, vel ex detestatione vitiorum cognominauerunt, nunquā certè ad doctrinam & fidem

sed semper ad mores externamque disciplinam animis spectarunt: & sic pro Antichristo habuerunt sicut S. Bernardus in Sermone primo de Conuersione S. Pauli omnes, qui quoquo modo contra Christum agunt, & eum vel vita vel fide persequuntur, Antichristos constituit: proptereaque multos aetate sua fuisse Antichristos conuenitur, etiam Ecclesiarum magistros & capita: cum vel vitæ turpitudine offendunt populum; vel quæstum æstiment pietatem, & abutuntur sacris ordinibus ad turpe lucrum: vel quacunque ratione contristant Spiritum Dei: qua significatione & nos libenter assentimur, fuisse multos Ecclesiæ Principes Antichristos. At quod in aliū sensum quisquam eorum, quos tanquam contradictores Papæ obijciunt Lutherani, nomenclaturā Antichristi usurpauerit, vanissimè dicitur. Quis enim fieri posset, ut illi doctrinam Papæ Antichristianam iudicarent, in qua totam vitam vixerunt & appetiuerunt mortem? An libentibus animis damnari voluerunt & detrudi in infernum? cum doctrinam quam præuidebant esse salutem cōtrariam & sacrarum literarum corruptricem, tamen retinuerunt? magis ponendis exemplis deuotionum auxerunt? aut an fortassis contradictores isti Catholici toto vitæ tempore non fuerunt?

Arnulphus Aurelianensis Episcopus, primus contradictor, an non in ipso adulterino concilio (*Centuria 10. fol. 488.*) in oratione, quam hostis tum Papæ Gilbertus, scriptor concilij & beneficio Arnulphi istius factus in locum eieci alterius Arnulphi Archiepiscopus Rhemensis, ex Arnulphi multis narrationibus in angustum contraxit, fateretur apertissimè, non de doctrina vel fide, sed de fastu se loqui, cum Papam Antichristum esse vociferat?

» Verba eius sunt: Quid hunc in sublimi folio residentē
 » (Papam Romanum) esse censes? nimirum si charitate
 » destituitur, & sola scientia inflatur & extollitur, Anti-
 » christus est in templo Dei sedens. Si autem nec charitate
 funda-

fundatur, nec scientia erigitur, in templo Dei tanquam
 statua & tanquam Idololum est. Solam igitur superbiam
 Aurelianensis Arnulphus efficere putat, vt qui caput est
 Ecclesiæ Christi, fiat Antichristus: Interim Romanā Ec-
 clesiam ob memoriam S. Petri ab omnibus honorādam
 & à decretis Romanorum Pontificum minimè sicut nec
 à sacrorum Canonum obseruātia discedendum, nec pri-
 uilegio Romani Pontificis derogandum clamat: & vult
 esse munus Pontificis Romani tanquam capitis Ecclesia-
 rum, vt de vita, fide, moribus, disciplina sacerdotum & de
 vniuersali Ecclesia iudicium ferat: & S. Gregorium & ve-
 teres Pontifices in cælo collocat: posteriores vituperati-
 one criminum & comparatione priorum insectatur; ta-
 men de doctrina vel fide nihil detrahit: nec potuit, cum
 eadem esset priorum & posteriorum fides & vna religio:
 nec primatum Papæ & rectionem vniuersalis Ecclesiæ
 recusat, quandiu vitæ merito & scientia antecellit Papa:
 alioquin non conuenire miser vir arbitratur vt inflatus
 superbia & nulla vel doctrinæ vel sanctitatis laude deco-
 ratus, dominetur alijs, qui maiorem sunt eruditionis &
 honestatis præstantiam consecuti.

An illa verò Lutherana? an Papistica esse videntur?
 & an Lutheranus Arnulphus Aurelianensis fuit? præser-
 tim cum etiam illa superiora, quæ per errorem effutiuit,
 in synodo statim sequenti refutare debuit, postquam Ar-
 nulphus Rhemensis deiecto rursus Gilberto, omnibus
 applaudentibus in dignitatem fuit gubernationemque
 repositus: vt ipse Flacius contra se ex Antonino, Aemy-
 lio & Annonio (*Centuria 10. fol. 575.*) testimonium recitat.
 Quæ omnia multò fient clariora, si Gilberti religio co-
 gnoscetur, cuius causam Arnulphus Aurelianēsis in con-
 cilio egit, & qui historiam concilij & verba Arnulphi, de
 quorum sensu contendimus, literis prodidit, & Arnul-
 phum maximis laudibus affecit. Atqui Pōtificia illa fuit:
 cum non Papista solùm Gilbertus, laudator Arnulphi &

istius sententiæ sed etiam quinquennio deinde Papa factus, & Syluester secundus cognominatus esset. Quomodo igitur vocẽ exitiosam fidei suæ & ignominiosam Sedi Romanæ Gilbertus vel Gerbertus in Arnulpho tulisset & ad memoriam sempiternam retulisset in librum? contra se? contra fidem suam? Nugæ sunt & tricæ Lutheranorum: nõ ira sentiebant Arnulphus & Gerbertus: non vel Sedem Romanam, vel doctrinam, vel Ecclesiam, vt Antichristicam damnabant: vituperabant tantum Pontificum quorundam mores quãquam iniuriosè: Tamen erant optimi Papistę. Si verò testimonium vltimum Centuriatores de Arnulpho Aurelianensi compererunt: si litteram vnã in libris viderunt vel in antiquis Holãdicijs chartis notatam, vnde in minimo articulo Christianæ fidei contra Pontificem minima varietas eluceat: cur inepti viri in Centuria non meminerunt? cur non Pappę, si potestis, adhuc consignatis? triennium largiemur, vt excussis omnibus Holãdicijs & membranaceis libris conquiratis indicium vnum: in quo sit Arnulphum Aurelianensem deflexisse à Romanæ Ecclesiæ communi publicaque fide: & sensisse in capitibus vel ceremonijs religionis contra Pontificem: nec tantum ad vitam respexisse sed etiam ad doctrinam, cum Antichristum Romanum Pontificem, non Gregorium Magnum, non Leones, non Gelasium, non Innocentium, quos infinitis laudibus cumulat sed posteriores: non omnes sed quosdam propter fastum & dominandi libidinem vocat. Verum id perficetis nunquam: & erit in sempiternam æternitatem Arnulphus in fidei testatione Christianus Romanus Catholicus purus: & temerarius accusator Papæ, non in fide sed in moribus: & cum quosdam Papas Antichristos nuncupat, non tum spectator Antichristi illius de quo S. Paulus tanquam de singulari homine loquitur, sed Antichristorum, quorũ in exteriori vita culpa versatur & quos multos esse S. Ioannes (1. Epistol. 2.) commonuit.

In se-

In secundo testimonio & fictitia Epistola, quam de sua architectura sumptam Auentinus accommodauit Episcopis, nunquam dicitur Antichristus Papa vt mentitur Flacius (*fol. 552. Cent. 9.*) sed latro, Tyrannus, Lupus, Iupiter, dominus dominorum, fucus, Babylonix Episcopus; quibus titulis Lutheranus miser Auentinus de muco cerebri sui cōspargere vult Papam Romanum: Non quòd negemus fuisse multis maledictis & probris vexatum Nicolaum Papam ab Episcopis, cum Rhegino blasphemias in Pontificem effusas recordetur: sed quòd ista Epistola, istis verbis, non sit Episcoporum.

Tamen rursus sit eorum, quibus inscribitur: non repetam egisse pessimam causam Episcopos & iniuste notasse Pontificem ignominia, Patronos adulterij & distractores honestè facti matrimonij, & subornatores falsorum testium & leues homines: quorum societatem Lutheranis non inuidemus: sed illud hoc loco dicam: Episcopos Lutheranorum defensores in vniuersa ista similitate, quandiu protracta fuit altercatio, nullam vocem misisse & nullum verbum cōtra doctrinam Catholicam nostram: mansisse Papistas in odio, in iurgio, in controuersia vsque ad mortem: quod & Rhegino vetus scriptor & Contractus magni viri senserunt: cum Thiergaudum deterritū fulmine Papæ abstinuisse ab vsu officij, & Guntherum progrediētem in obstinatione semper fecisse sacrum: tamen tandem pœnitentia ductum, Romam iter fecisse ad placandum Papam scribunt: Quæ omnia tum confirmat in Centurijs inutilis Flacius, (*fol. 340 & 553.*) tum dilatat, cum addit in templo interfectos esse in Italia. Nihil igitur subleuātur Lutherani accessione duorum Episcoporum: qui Pontificis personam in ferenda iniusta sententia qualis illis videbatur, vituperarunt: sed in fide, quod quidem cōiectura capi vel sensu animaduerti queat, nihil mutarunt: inheferunt in illa religione quam sequebatur Pontifex, & colebat tum sine dissensione orbis

terrarum omnium. Si enim in re vna vacillassent, si leuissimi erroris maculam hæere in Pontifice contra veram Christi fidem putassent: sine dubio in ista operosa criminum conquisitione ad grauandum magis Pontificem & ad causam ornandã suam non prætermisissent: & secum coniunxissent Lotharium. Sed nec illi mentionem erroris faciunt, nec Rex Lotharius istius rei significationem vllam dedit: magis se Papistam & cum Pontifice eiusdem fidei asseclam declarauit: primùm cum mortuum Nicolaum Papam honestissimo elogio apud Rheginonem Anno 868 afficit: & benignum Patrem beatęque re-
 » cordationis dominum vocat: qui ab hac lacrymarum
 » valle vocante Christo discesserit, cum Sanctis (vt credit)
 » inastimabiliter coronãdus: de quo meritò omnis Chri-
 » stiana religio vt de tanto Pontifice doleat: & omnis Ec-
 » clesiasticus ordo de prudentissimo Papa ingemiscat: sic
 » enim scribit Lotharius. Deinde cum se vehementer ap-
 » petere demonstrat cõspectum & mellifluam benedicti-
 » onem Hadriani Papæ, cuius Pontificatus apicem Deus
 » omnipotens in S. Sede sublimauerit: & à quo pro filio
 » haberi desideret. Tertiò cum (*Anno 869 apud eundem*) ad
 » confessionem S. Petri cum Papa accedens, sacro, in quo
 » hostiam salutarem Pontifex in altari immolabat Deo,
 » comitatus magna suorum hominum manu interesset &
 » post Missam ex manu Pontificis Sacramentũ salutis eter-
 » nę sumeret. Papistæ igitur & Lotharius vsque ad extre-
 » mum vitæ tempus (paulò enim postea Deo perfidiã Re-
 » gis vlciscente expirauit) & duo Episcopi fuerunt: obtre-
 » ctatores Papæ in neglecta (sicut calumniabantur) iusti-
 » tia: sed constantissimi filij eius in fide nostra Catholica.

Eberhardus Salisburgensis tertius appositus sed personatus testis, Antichristum & quidem perditum illum hominem in cuius fronte nomen contumacię scriptum sit, enunciat esse Pontificẽ. Sed fabula est Auentini: transcripta Eberhardo: & tametsi Eberhardi esset: tamen ne
 sic qui-

sic quidem in toto cursu Epistolæ doctrinam vel fidem Pontificis inculcat: solum vitia, ambitionem, dominandi cupiditatem, bellorum suscitationem, luxum, inuidiam, opum & honorum famem damnat: religionem transit silentio: in qua si quid peccasset Pontifex, næ id vel verus vel fictus Eberhardus ad augendum odium & ad magis deformandum Papam arripuisset, vt in quo magna pars victoriæ consistebat. Sed nihil habuit quod ibi carperet: nec vel tum vel postea quandiu vixit in dissimilitudine vlla cum Pontifice colebat religionem: Papista erat & exstructor atque locupletator monasteriorum: veneratus reliquias: & celebrans Missas: & credēs omnia quæ Papa Romanus credi iussit. Triumphum rursus vobis decerno: si vel ab isto Eberhardo, vel de vlllo Germaniæ loco istius temporis sententiam vnam produces in qua publicè varietas religionis inter Pontificem & reliquos Episcopos apparuerit.

Sic Fridericus II Cæsar testis quartus, de cuius tamen temeritate in loquendo & suspicione impietatis ex Sarcenorum interiori familiaritate & crudelitate in Sacerdotes querimoniæ multæ relictæ sunt, palàm nihil credit vel coluit, quod Romæ in religione non eodem modo exerceretur: & mortuo Gregorio nono, quem hostiliter oderat, cum post sublatum Cælestinum Innocentius quartus renunciatus esset Summus Pontifex, gratulatus est nouo Pontifici, patri suo, dignitatem, & ad honorem Ecclesiæ fauorem omnimodū (quibus verbis vtitur) Ecclesiasticæ libertatis, quantum cum Deo, saluis iure & honore Imperij & suorum regnorum, possit, prolixè benignissimeque pollicetur (*Anno 1243*) & deinde etiam excommunicatus à Papa, perstitit in externa professione Catholicæ Romanæ religionis sine vlla vel rituum vel doctrine mutatione, quousque veneno Anno 1250 quod spurius Manfredus curasse traditur, mortem obiret.

Ludouicus verò Cæsar, contradictor quintus, quam

quam Ioannem Papam hostem nactus, nihil iurgiorum reliquum faciebat, & præter morū criminationem (sed per iniuriam) hæreseos ignominiam Papæ imponebat: tamen nec hæresis illa, cuius suspensionem innocēti Pontifici suscitauerat Occamensis, ad nos controuersiasque nostras pertinet: nec Cæsari Ludouico in mentem vnquam venit, vel nouare vel tollere literam vnā in religione Catholica & in sacris fidei nostræ: nec doctrinam vel personam vel officium sed mores Pontificis Ioannis **xxii** fastidiebat: nec constanter asseuerabat esse Antichristum sed præcursorem esse sinebat (*fol. 767.*) & cū Antichristū vel Imperator vel Occamensis nominarent, (*Auent. fol. 786.*) tantū ad insolentiam & superbiam respiciebant, quam dicebant esse notam Antichristi: nec Cæsar de mysterijs fidei, sed de aūthoritate Imperij homo Germanus & tuendæ summæ potestatis cupidus disceptabat: tamen in ipsa odiorum & iurgiorum contentione Papisticum Christi sacrificium & preces ad Sanctos & Purgatoriū, & satisfactionem, & oblationes pro mortuis & ea omnia que stulti Lutherani animales homines, & imperiti rerum diuinarum tāquam Idololatrias & superstitiones execrantur, in oculis & delicijs habebat & in his viam ad cælum consecrabatur: Diuum Franciscum, veritatis diuinæ præconē, paupertatis Christi antesignanum (*Anno 1304.*) in literis apud Latinum Auentinum (Germanicus enim corruptior est) & eius ordinem laudat, & amore singulari amat Franciscanos: ædificat monasteria quinque, & imaginibus reliquijsque Sanctorum complet, impositis monachis & sanctimonialibus: vbi pro se maioribusque suis factitari sacra & effundi preces iubet: ipse mortuus ceremonijs omnibus Christianis quas vos Papisticas nominatis, & effertur & humatur: & Papista maximus in fide vsque ad spiritum vltimum permansit.

De D. Bernhardo quem sexto loco contradixisse nobis fin-

bis fingitis, consputandam magis an refutandam verbis imprudentiam vestram existimem, non video. Sanctissimus vir religioni Catholicae nostrae contradixit nunquam: sensit & credidit nobiscum omnia similimè: nec viuis tantum fidem nostram sine vnus verbi varietate coluit: sed mortuus per triumphum in caelum inuexit. Mendacium vestrum est, resipuisse in morbo, factum aduersarium vitae monasticae: scelus & flagitium vestrum est qui contra vos pudoremque vestrum, factum à vobis patronum sectae in caelo collocatis, & rursus cum libet, tamquam Antichristum vel huius impudens os damnatis & pedibus proteritis S. Bernhardum. Sed ista tum prius diximus: tum in confessione S. Bernardi quae cum hac Epistola, ut spero, lucem publicam aspiciet, ante omnium oculos in aperto maximoque lumine constituemus. Reprehendit ille luxum & intermissionem pietatis atque disciplinae in Clero: & ipsum Pontificem ad despiciendam superbiam & ad terendam humilitatis à Christo signatam & relictam viam cohortatione duxit, & grauitate retinuit: non quod Primatum & rectionem Ecclesiarum adimeret Pontifici: sed quod nollet abutentem potestate, discedere à religione officij sui & à recto in caelum itinere: quae omnia Hunnius, miser Hunnius mutilat: transponit: corrumpit: ut furtiua & adulterina effigie S. Viri ciues suos in turpi errore distineat. Nunquam Antichristum Papam legitimum S. vir vocat: nec id nominis ad sacerdotes traducit, nisi in isto sensu quem supra diximus. Noluit ut Pontifex pro libidine sua dominaretur Ecclesiae: nec ut premeret oues sed ut pasceret: domaret vero Lupos: nec putauit posse superbam dominationem consistere cum Apostolatu (*cap. 6. lib. 2. de consideratione.*) nec concessit Papam esse summum absolute sed summum inter ministros & summum Pontificem: vbi semper de dominatione quae sine humilitate arroganter exercetur, non de officio loquitur quod fidelis seruus constitutus super familiam Domini

mini subit cum sollicitudine in prouidendo, procuran-
 do, consulendo, seruando & omnino in dispensanda œ-
 conomia Domini: vt seipsum explicat (*lib. 3. cap. 1.*) Nam
 alioquin (*lib. 2. cap. 8.*) quomodo Eugenium Pontificem
 » compellat? quàm honestè? quanta dignitate? Tu, inquit,
 » sacerdos magnus es, summus Pontifex. Tu princeps Epi-
 » scoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatu Abel, gu-
 » bernatu Noë, patriarchatu Abraham, ordine Melchise-
 » dech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Sa-
 » muël, potestate Petrus, vnctione Christus. Tu es cui cla-
 » ues traditæ, cui oues creditæ sunt. Sunt quidem & alij cæ-
 » li ianitores, & gregum pastores, sed tu tantò gloriosus,
 » quantò & differentius vtrunque præ cæteris nomen hæ-
 » reditasti. Habent illi sibi adsignatos greges, singuli singu-
 » los, tibi vniuersi crediti, vni vnus. Nec modò ouium, sed
 » & pastorum tu vnus omnium pastor. Vnde id probem
 » quaris? Ex verbo Domini. Cui enim, non dico Episco-
 » porum, sed etiam Apostolorum sic absolutè & indiscre-
 » tè totæ commissæ sunt oues? Si me amas Petre, pasce oues
 » meas. Quas? illius vel illius populos ciuitatis, aut regio-
 » nis, aut certi regni? Oues meas, inquit. Cui non planum,
 » non designasse aliquas, sed adsignasse omnes? Nihil exci-
 » pitur vbi distinguitur nihil. Inde est quòd alij singuli sin-
 » gulas sortiti sunt plebes, scientes sacramentum. Denique
 » Iacobus qui videbatur columna Ecclesiæ, vna contentus
 » est Hierosolyma, Petro vniuersitatem cedēs. Ergo iuxta
 » canones tuos alij in partem sollicitudinis, tu in plenu-
 » dinem potestatis vocatus es. Aliorum potestas certis ar-
 » ctatur limitibus, tua extēditur & in ipsos qui potestatem
 » super alios acceperunt. Nonne si causa extiterit, tu Epi-
 » scopo cælum claudere, tu ipsum ab episcopatu depone-
 » re, etiam tradere Satanæ potes? Stat ergo inconcussum
 » priuilegiū tuum tibi tam in datis clauibus, quàm in ou-
 » bus commendatis.

Nec satis est armasse Pontificem potestate spiritali;
 permit-

permittit simul seculi & mundi gubernationem: vbi ait. Accipe aliud quod nihilo minus prærogatiuam confirmat tibi. Discipuli nauigabant, & Dominus apparebat in littore: quodque iucundius erat, in corpore rediuiuo. Sciens Petrus quia Dominus est, in mare se misit, & sic venit ad ipsum, alijs nauigio peruenientibus. Quid istud? Nempe signum singularis pontificij Petri, per quod non nauem vnã, vt cæteri quique suam, sed seculum ipsum suscepit gubernandum. Mare enim seculum est: naues, Ecclesiæ. Inde est quod altera vice instar Domini gradens super aquas, vnicum se Christi vicarium designauit, qui non vni populo, sed cunctis præesse deberet. Siquidem aquæ multæ, populi multi. Ita cum quisque cæterorum habeat suam, tibi vna cõmissa est grandissima nauis, facta ex omnibus, ipsa vniuersalis Ecclesia toto orbe diffusa. &c. quod vtrūque reperit eiusdem voluminis lib. 4. cap. 3. cum inquit: Quid tu denuo vsurpare gladium tentes, quem semel iussus es ponere in vaginam? Quem tamen qui tuum negat, non satis mihi videtur attendere verbum Domini dicentis sic: Conuerte gladium tuum in vaginam. Tuus ergo & ipse, tuo forsitan nutu, etsi non tua manu euaginandus. Alioquin si nullo modo ad te pertineret: & is, dicentibus Apostolis, Ecce gladij duo hîc: non respondisset Dominus, Satis est: sed, nimis est. Vterque ergo Ecclesiæ, & spiritualis scilicet gladius, & materialis, sed is quidem pro Ecclesia, ille verò & ab Ecclesia exercendus est. Ille Sacerdotis, is militis manu, sed sanè ad nutum Sacerdotis, & iussum Imperatoris. &c. & adhuc clariùs in epistola ad Mediolanenses 131: Sed dicit aliquis: (inquit) Debitam Romano Pape exhibebo reuerentiam, & nihil amplius. Esto. Fac quod dicis: quia si exhibeas debitam, (exhibebis) & omnimodam. Plenitudo siquidem potestatis super vniuersas orbis Ecclesias, singulari prærogatiua Apostolica Sedi donata est. Qui igitur huic potestati resistit, Dei ordinationi resistit. Potest, si

» vtile iudicauerit, nouos ordinare Episcopatus vbi haete-
 » nus non fuerunt. Potest eos qui sunt, alios deprimere,
 » alios sublimare, prout ratio sibi dictauerit, ita vt de Epi-
 » scopis creare Archiepiscopos liceat: & econuerso, si ne-
 » cesse visum fuerit. Potest à finibus terræ sublimes quas-
 » cunque personas ecclesiasticas euocare, & cogere ad su-
 » am præsentiam, non semel aut bis, sed quoties expedire
 » videbit. Porrò in promptu est ei omnem vlcisci inobe-
 » dientiam, si quis fortè reluctari conatus fuerit. &c.

Similiter concludit librum quartum de Considerat.
 » S. Bernhardus: Vultus (ait) tuus super facientes mala. Ti-
 » meat spiritum iræ tuæ, qui hominem non veretur, gla-
 » dium non formidat. Timeat orationem, qui admonitio-
 » nem contempnit. Cui irasceris tu, Deum sibi iratum, non
 » hominem putet. Qui te non audierit, auditurum Deum
 » & contra se pauet.

Nihil igitur in Sede, nihil in officio, nihil in suprema
 potestate, nihil in fide increpabat S. Bernhardus: auri &
 argenti possessionem (*lib. 2. de Considerat. cap. 6.*) & purpu-
 ræ auriq̄ue fulgorem in vestitu indulgebat (*lib. 4. cap. 3.*)
 & gladij externi adiumentum & ex nutu Pontificis vsu
 (*ibidem*) confirmabat: religionem nunquam attingebat:
 volebat tantum vt Pontifex mundo & mundanis rebus
 vteretur, tanquam non vtens: (*lib. 2. cap. 6.*) & sanctitatis
 curæque pastoralis maiorem haberet respectum quam
 honoris: neque horreret curam pastorem: nec erube-
 sceret Euangeliū: nec intus se anteponeret reliquis fra-
 tribus superba elatione & altitudine animi. Talis verò
 & tam magnificus laudator sedis S. Petri & præco prima-
 tus vniuersalisque gubernationis, & vt dicam breuiter,
 totus Papista asperrimus in sacris & articulis & ceremo-
 nijs omnibus, an aliquis Lutheranus audebit, vel vt assen-
 sorem sectæ suæ, coniungere secum, vel vt contradicto-
 rem opponere nobis? cum nihil præter abusionem offi-
 ciorum & luxum atque mollitiem, non in religione sed
 in per-

in personis culpauerit? nec cōtradixerit sed vt benignus pater obiurgauerit? non doctrinam sed mores? de quibus cum Lutheranis non litigamus.

Iam septimus à Lutheranis productus & octauus accusator, quanti extiterunt, quàm deuoti Papistæ? Petrarcha quantum cultum D. Virgini, quàm exquisitis implorationibus, quanta religione tribuit? quomodo quosdam quibus laudibus extulit Pontifices? ipse tandem in solitudine consenscens Christianus pontificius? Sic Mantuanus quid de articulis omnibus fidei, sacrificio Missæ, Purgatorio, inuocationibus Sanctorum & alijs: quid de pura cōceptione B. Virginis: quid de æde Lauretana senserit, an cuiquam vestrum obscurum est? An de versibus illius non meministis votum, quod fecit D. Virgini: vbi inter cætera canit.

Erue me tantis igitur Regina periclis,

Et laceræ sparsas collige nauis opes.

Mox vt liber ero, Lauretia templa reuisam,

Et tibi de nostro carmine munus erit.

quod templum Lauretanum tanti fecit, vt omnibus sub cælo religiosis locis anteferet, & exhortaretur Catholicos omnes Christianos ad illam frequenter inuisendam ædem. Verba authoris apponemus: vt cuiusmodi Lutheranus fuerit, apertè liqueat. Omnes (inquit) Christi fideles & verè Catholicos exhortamur, vt salutis suæ memores & diuinæ clementiæ non ingrati, quæ vnquam nobis patrocinari non desinit, hoc Virginis Mariæ domicilium (Lauretum) Christi habitaculum, Spiritus sancti thalamum, gratiarum thesaurum, diuinæ pietatis æternum monumentum, miserorum commune præsidium, summa religione, summa pietate adeant, honorent, venerentur & colant: & Deo immortalis gratias ingentes agant, qui tale seruauit in terris pro humana imbecillitate confugium.

Deinde dixerint illi duo aliquid liberius: vituperaverint mores Romanæ curiæ: falsa quædam in rerum gestarum cōmentitijs narrationibus amplexi sint, nimium creduli: Tamen ea omnia quid ad Lutheranismum? Vel igitur inhonesti scurræ erunt Lutherani vel rudes asini, quousque vel de confusione Augustana sua articulum vnum ostendant, quem isti contradictores consensione fideque sua susceperint; Vel docebunt Lutheranos esse, qui nullam partem, nullam literam opinionis Lutheranae in capitibus fidei comprobant.

Eadem tandem ratio Iurisconsultorum est, Alberici de Rosate & Ferrariensis Petri: quos synceros Catholicos in confitenda fide fuisse putamus. Nihil enim controuersum faciunt in religionis vniuersa comprehensione quàm an Papa iure in externis dominetur, & an non nimium creuerit illius potestas: sicut fatetur in Catalogo impudentiæ Flacius, quia tantum in hoc capite studium & occupatio illorum versaretur, ideo longius non progressos ad ista sub considerationem suam subiicienda, quæ religionem propius attingunt. Id igitur toties mentienti Flacio semel credamus & pro Papistis in fidei communitate sine hæsitatione agnoscamus cōtractores Iuristas, quanquam maleolos calumniatores Ecclesiastici regni & obrectatores Papæ; simulque in vniuersum concludamus, quod probandum proposuimus, contradictores omnes, Episcopos, Reges, Cæsares, Poetas, Iurisconsultos, fuisse Catholicos, socios nostros in fide & hostes Lutheranos: qui totam fidem Romanam intelligentia & exemplo contestati, in nulla re à nobis disenserint.

An verò credibile est eos, qui in fide Papæ duxerunt vitam & subiuerunt mortem, cum Papam Antichristum nominarēt, iecisse vocem illam in Papæ Ecclesiam & doctrinam? & non magis emisisse in personam & errata vitæ? cum nihilo secius doctrinam Papisticam non mutarent?

rent? adhærescerent ad Papæ Ecclesiam illam Antichristicam & viui & morituri, tãquam ad saxum & tanquam ad portum salutis? Ecquis enim tam perditus & desperatus est, qui fidem Antichristi, quam ipse damnauerit, sciens & lubens tum ipse retineat, tum transmittat ad liberos? & se familiamque totam de industria exspoliet hæreditate cælestis sanctimonix? ad cuius aditum scit in fide Antichristi non patere viam? Et an si faciat, existimabitur honestus esse ciuis? Mendacium igitur est falsissimum, contradictorem aliquem eorum qui in religione Papistica vixerunt & mortui sunt, potuisse impietatis damnare & Antichristianam profiteri, religionem fidemque suam: nec tamen ab ea fecisse discessionem vel sustulisse quæ Antichristica videbantur: Aut si verum est; & tam profligati & flagitiosi hostes honestatis & conscientiarum & animarum fuerunt contradictores, cur à sceleris & impijs hominibus, qui Deum, qui conscientias, qui æternam salutem, qui publicam honestatem despexerunt, vos Lutherani quæritis patrocinium? cur eos in clamatis contra nos? cur tanta contentione? Aut senserunt Antichristi doctrinam esse fidem publicam Papæ & Ecclesiæ Catholicæ: & tum quia non refugerunt sed impietatem continuarunt, honesti viri non erant, nec nos vobis istis sceleribus astrictos testes inuidebimus: Aut tantum in vitam & mores Pontificum fuerunt cõtumeliosi: ad doctrinam, cum conuitia faciebant, nunquam spectarunt. Id verò quid valebit vel ad confirmandã sectam vestram, vel ad infirmandam religionem nostram? Si enim præter externam disciplinam & abusionem acceptã à Deo dignitatis nihil vocauerunt in crimen: aut si etiam in Ioanne XXI id solum tanquam hæreticum vituperatum fuit quòd animas abiunctas à corporibus ante extremum iudicium non sisti ante cõspectum Dei ad frëndam beatitudinem existimaret: tamen si nihil aliud probro dari, & increpari potuit; cætera igitur omnia & vniuersam

Catho-

Catholicæ religionis summam reliquerunt integra: & damnauerunt nobiscum contra vos sectam colluuiem- que vestram: & estis absurdè inepti quòd vitia morum transfertis ad fidem & eos qui mores nostrorū notarunt; laudauerunt verò fidem, inuocatis patronos: cū non de moribus, sed de doctrina: nec de ijs quibus viuendi ratio apud nostros non placuit, sed de his qui fidem nostram execrati & secuti opiniones vestras ante Lutherū sunt, comparata inter nos & constituta sit controuersia. Illi verò omnes, quos testes contradictionis delegistis, fuerunt in fide Papisæ, detestati absurditatem vestram cū vitam retinerent: & adhuc in omnibus in mūdo relictis factis & notis clamant, non velle societate Lutherano- rum contineri: velle magis mortuos, quod fecerunt vi- ui, sociari cum Catholicis, & pro his contra nouitatem Lutheranorum dicere antiquitatis veritatisque suę testi- monium. Non igitur de moribus vel nostris vel proge- nitorum nostrorum: nec singulariter tantū de externa Papæ in Cæsarem & Imperium dominatione vobiscum pugnamus: nec mores religionem mutant: nec qui Pa- pæ reprimendam & angustius includendam esse poten- tiam senserunt, articulum vnum religionis vestrę proba- runt: Nec error Ioannis XXI heresis tum fuit cū Ec- clesia nihil, quid de eo credendū esset, præiudicasset: nec contra Ecclesiam defenderetur: Aut si ista ætate fuit hæ- resis: & illa res vna, fecit hereticū Papam Ioannem XXI: Quid accidet Luthero Propheta sancto vestro? qui aper- tē & palam (*Tom. Lat. Ienens. 3. fol. 271 & 272. in cap. 9. Ecclesia- stæ*) Anno 1532 post natam & bis coctam Confusionem Augustanam ausus fuit comminisci locum, in quo ani- mæ omnium hominum tanquam in sepulchro vsque ad resurrectionem extremam iaceāt oppressæ somno & ni- hil prorsus sentientes: sic vt aliquando excitatæ vix mo- mentum se dormiuisse, sint existimaturæ: quod idem in explicatione Euangelij de Diuire & Lazaro scripsit An-
NO 1522:

no 1522: & repetiuit in Postilla quoties recuderetur vsque ad Annum 1544. Inde verò si Papa Ioannes factus est hæreticus, cur nõ eodem modo & multò magis, scurra vester Lutherus? Dic, Pappè, si potes causam: incute ipse tibi stimulum & conquire rationem, cur non valeat in persona Lutheri, quod vobis in Ioanne xxii non solum ad inurendam notam hæreseos videtur sed etiam ad euertendam veritatem totius religionis nostræ habere pondus maximum? Si propter istam vnam sententiã hæreticus fuit Ioannes Papa: hæreticus igitur ex vestra conclusione Lutherus erit: insimulatus & conuictus à vobis, à sectatoribus, à mancipijs, à discipulis suis: nisi fortassis Caluini hostis tui doctrinæque tuæ mendacium antepones veritati: quod ex cerebro suo sine teste, sine libro, sine charta, de Ioanne xxii excogitauit: quasi putasset Papa, mortales esse animas: quod nunquam fecit: nõquam censuit: finxit Caluinus de Ioãne temerè sine causa: cum posset multò rectiùs narrare de Luthero qui sententiam qua anima immortalis esse creditur, dicit esse fidem Papipticam, natam in Romano sterquilinio Decretorum: (*Tom. 2. Lat. Ienensi fol. 307. in art. 27. assertionis contra Leonem Papam.*) Mentitur igitur Caluinus: & hæresis illa Ioannis xxii non fuit: est Lutheri: & Lutherus est vestro argumento hæreticus, non tantum ridèda immortalitate animæ, sed abstrahendis animis tum à cælo tum ab inferno: Responde Pappè, & caue ne cum respondebis transilias Lutheranum animarum somnum.

Sed redeamus ad cõtradiçtores. Fidem igitur illi nostram laudarunt & in ea perfugium salutis æternæ & possessionem cæli reposuerunt: vituperarunt verò mores Pontificum & Cleri: & vituperauit S. Bernhardus vir Papipticissimus. Quid verò sequitur? Asinos esse qui sic ratiocinantur & ex insectatione morum putant culpam religionem: & vt vestimentum vetustatis induant secte, arripunt ex triuio ad patrocinium hostes à quibus tota Lu-

theri fœditas cùm viuerent, reiecta, & laudata professione & exemplo fides nostra fuit: & verum de se esse non permittunt, quod inferunt de alijs. Nam vt ab initio dixi, si religio nostra falsa sit ex vitæ corruptela, cur vestra nõ erit falsa, in qua Lutheri, Brentij, Musculi & omnium iudicio plus peccatur in factis externis & in viuendi ratione quàm peccatum vnquam sub Papatu fuit? Vide Lutherum qui non solùm de plebe (*in Postilla domestica Ienæ Anno 65. publicata fol. 5. & 9. & Tom. 4. Germ. fol. 392. b. & Tom. 7. Germ. fol. 433. & 434. & 4. Latin. fol. 161. & passim*) sed etiam de ipsis Doctõribus & columnis Ecclesiæ Lutheranæ conqueritur (*loco proximo*) & vitam discriminandam à doctrina (*fol. 158. & 159.*) multis verbis monet; & tametsi vestri racerent, tamen an putas nulla extare non nobis tantùm nota sed per totam Germaniã peruagata, adulteriorum, homicidiorum, magicarum artium, seditionum in Prædicatoribus, & in Superintendentibus vestris exempla? partim impunita relicta à vobis? partim vindicata extremis supplicijs? An igitur falsa Lutheri est religio? falsa quidem: sed an propter istam causam falsa est? Et an idcirco falsa esse à vobis conceditur? Eadem enim est vtrunque consequendi necessitas: vt vel religioni nostræ vita clericorum nihil detrahat, vel apud vos similiter ex impuritate vitæ falsitas doctrinæ cõcludatur. Sed quid posset cogitari absurdius quàm pro vitæ ratione synceram esse vel corruptam religionem? & ascendere mores ad vitiandam fidem? sic enim vna & eadem religio vera esset & falsa: vera, cùm sanctã vitam: falsa, cùm impuram viuunt sacerdotes: Pudeat igitur tam inconcinnam & à communi sensu mortalium omnium abhorrentem absurditatem pro vestro ornando ludo fingere: quæ & mater fatuitatum omnium est & simul nouitatem vestram non sustinet sed extirpat funditus.

Sed, instabis, tamen Herbrando non esse dubiũ, quòd multi fuerint omnibus temporibus, gementes & dolentes su-

tes super cunctis abominationibus quæ fiebāt in Ecclesia. Nouum portētum ex Africa: nouum somnium. At primum quid ad Christum & eius Ecclesiam attinet: Herbrandus dubitet an insaniat: doleat an rideat. Deinde dubitet? An aliquid est causæ, cur dubitet? & cur fuisse tales lamentationes suspicetur? At vnde intellexit? quibus auribus? quibus oculis? ex quibus libris? quorum hominum dictatione? An nouus vates vidit in Beryllo? in extis auium? An fortassis cūm grunnitum porcorum in hara vel infantum suorū eiulationes, cūm cunas moueret senex, audiuit, tunc se gemitus veterū Catholicorum audire iudicauit? Tamen vnde dubitat? quibus indicijs? signis? coniecturis? Nam si sine vlla prorsus causa dubitat, quid nos mouebit illius tam infans deliratio? Rursus non frustra dubitet: & fuerint qui ingemiscerent. An igitur propter abominationes doctrinæ? an propter vitam Sacerdotum? An quia præuidebant futuram sub Lutheranis Ecclesiæ calamitatem? An ex inuidia? heresi? secta? opinione? somnio? cruciatu corporis? errore animi? furore? Et omnino cur ingemuerunt? Et vnde comperit habet Herbrandus? quo conspicio vidit? quo tubo? cuius aeris? cuius spiritus infusione suscepit?

Rursus auditi sint gemitus ab Herbrandō & intellexerit inde factum quod Papisticam nostram doctrinam abominationē esse putarent & ægrè molesteque terrent. Sit ita: An verò fuerunt Lutherani? conqueruntur de nostra Christi Ecclesia nō solūm Lutherani: sed tam antiqui hæretici, discipuli Arii, Samosatani, VViclephi, Hussij: tum Iudæi, Gentiles, Turcæ: & tandem Lutherani, & in puteo abyssi ex Lutheri incesto cōcubitu procreari Anabaptistæ, Cingliani, Schvvenckfeldici, Osiandristæ, Flaciani, David Georgiani, Libertini, Vietores Schlettadienses personati spiritus sancti, & cœtus totus locustarum quæ in terram emissæ, cum scorpionum potestate læserunt hætenus homines, in quorum frōribus signum

Dei non fuit in scriptum. Tot igitur & tam variè discissi sectarij: maiores & socij & liberi vestri, cum omnes doctrinam Ecclesiæ Christianæ infatuati à spiritu vertiginis detestentur: vnde perspicuum erit, gementes illos fuisse Lutheranos? cur non fuerunt Iudej, Turcæ, Saraceni, Ariani? Cur non Gingliani? Anabaptistæ? Libertini? Flaciani? Schyvenckfeldici? Quid enim si dicam fuisse Anabaptistas? quid si nihil istorum sed sectam adhuc latentem in abyſſo & clausam in repagulis inferni? quomodo refutabis?

Iterum gemitum fecerint & quidem pro secta Lutheri: nec tantum gemuerint: sed planxerint: eiulauerint: vociferauerint: fecerint quod fecit Arius, Nestorius, VViclephus, Lutherus; cōtradixerint publicè nobis. At quid rursus sequitur? Infantes esse Lutheranos. An enim omnes qui in errore versari existimantur, & quibus contradicitur? & quorum causa etiam lamentis obruitur? An illi, inquam, propterea errant? & an aliorum gemitus & opinio religionem aliquam elidit? & vicissim an omnes gementes rectè sentiunt? inde verò quid fiet? quantus cumulabitur, quàm infinitus aceruus errorum? fatuitatum? contrariarum opinionum? primò quot gemitus? quot clamores? quot non solum pugnae verborum sed etiam conflictus armorum extiterunt contra Ecclesiam Christi? ab Arianis? Eutychianis? Nestorianis? Albigenſibus? diuersis hereticis innumeris? etiam Iudæis & Turcis & infidelibus? quid Christo accidit qui positus fuit in signum cui cōtradiceretur? quid vsu venit Petro? Paulo? Apostolis reliquis? An igitur Christus & Apostoli & Ecclesia Christi insimulabuntur falsitatis? & illi qui contra Christum & Ecclesiam gemitus, lamenta, clamores & manus sustulerunt, referent pro se victoriam veritatis. Deinde quia econtra Catholici Christiani semper & spirijs & libris & sermonibus & armis restiterunt Iudæis & infidelibus, & hereticis, An rursus Catholicorum

licorum

licorum causa iusta, reliquorum iniusta? & sic eadem religio & vera erit cum reliquis contradicit, & falsa cum impugnatur ab alijs?

Accedam propius. An Pappo, non credis esse multa millia Catholicorum qui vestras insolentias & foeditates & orbitates Ecclesiae Christi, & tot innocentes à vobis corruptas & ad sempiternam subeundam poenam in infernum praecipitatas animas, cum secum animis reputant, lacrymis & plangoribus gemant? de? loquent? lamententur? non clam tantum ad Deum sed publice in oculis & auribus hominum? Et quidem quotidie? Itaque si quod vos libidinosè concluditis, verum est; defensa iam satis contra vos erit religio doctrinaque nostra: & à nobis stabit veritas: in vobis falsitas & error recumbet.

Adhuc an per ullam impudentiam negari potest, contra vos haecenus dixisse non tantum Catholicam Christi publicam & perpetuam Ecclesiam sed etiam uniuersam colluionem Arianorum, Samosatensianorum, Anabaptistarum, Cinglianorum, Schwenckfeldicorum? & quod plus est, etiam eorum, qui in secta Lutherana, cuius nomine & inuolucro gloriantur, se vobis tanquam puriores & similiores Lutheri anteposunt, Flacianorum, Anhaltinorum, Osiandristarum & aliorum? Quot Anabaptistae à vobis multati exilio & inclusi in carceribus & affecti supplicio, contra vos Tyrannidemque vestram ingemuerunt? quod libertate, quam non vobis veritas sed externa potentia peperit, vobiscum frui non possunt? quot Schwenckfeldicorum, quot Flacianorum, quot Calvinistarum querimoniae de acerbitate & de abominatione vestra, non inclusi in parietibus, sed relatae in libros & in annales sunt? Aut igitur ex isto indicio falsissima est secta vestra: vel stultissima est ex contradicentibus & ex gementium suspirijs ducta conclusio: & fatui estis cum istas insanias nobis obijcitis.

Sed satis dissipauimus fumos vestros. Ipse Herbrandus ni-

dus nihil causam suam istis figmentis fulciri testatur in
 Thesi 134: cum inquit, contradictores & suspiratores, in
 quibus non cum Lutero senserunt, in illis non sensisse
 cum scriptura & Apostolis. Atqui de contradictoribus
 probatum fuit, in nullo capite religionis controuerso
 conspirasse cum Lutero: sensisse omnia nobiscum con-
 tra Lutherum. De gementibus nihil omnino liquet in
 quo cum Lutero consenserint. Contradictores igitur
 & gementes de confessione Herbrandi in controuersijs
 omnibus crediderunt omnia contra scripturam & con-
 tra Apostolos: eoque ad Lutheranos non spectant: da-
 » mnantur magis ab Herbrando & dicuntur à Deo puniti
 » tenebris & confusione doctrinæ & cultuum: & ad eos re-
 » iecti, qui pereunt, eò quòd charitatem veritatis non rece-
 » perint, vt salui fierent. Tales verò, qui contra scripturam
 & Apostolos omnia credunt: qui tenebris & confusione
 doctrinæ à Deo implicati sunt: qui pereunt & salui non
 fiunt: quid nobis nocere possunt? vel si illi salutem ex
 Dei misericordia cõsecuti sunt, Cur nos qui omnia con-
 sentaneè credimus, non consequimur? An quia electi fu-
 erunt, nos non sumus? Id verò prorsus & Herbrando &
 Lutheranis incompertum est tanquam soli Deo notum.
 An fortassis quia in fine vitæ clàm & furtim resipuerunt?
 sed illam delirationem iam patefecimus: & deinde cur
 idem non nobis concedunt? cur illi morientes illumi-
 nati sunt? nos isto eodem tempore non collustramur?
 cur illi sola fide ad Christum confugerunt? nos non con-
 fugimus? cum de illis nullum signum susceptæ solius fi-
 dei vel animaduersum ab astâtibus vel inscriptum in me-
 moria cuiusquam libri sit? non magis quàm de vobis?
 Monstra, portenta, prodigia, somnia, mendacia, deliria
 sunt, Pape: quæ de cõtradictoribus & gementibus con-
 tra nos fingitis: in nòs quidem coniecta sed in vobis infi-
 xa ad exitialem perniciem sectæ vestræ. Nobis enim non
 nocent: vobis non solùm non profunt sed totum iugu-
 lum &

lum & omnes neruos societatis vestræ incidunt. Si enim omnia contra scripturam crediderunt: nos igitur quorum illi aduersarij fuerunt, & contradictores, ex aduerso credemus omnia cum scriptura: & vos in quorū illi sodalitatē cooptantur, secuti sociorum fidem nihil sentietis consentaneum scripturæ. Relinquitte igitur, Lutherani, pueriles nugas: missos facite contradictores: iubete vt gementes, quod Christus ad locum supplicij proficiscens respondit lamentantibus mulieribus, non super Christi Ecclesiam, sed super seipsos plorent & super filios suos.

Quod verò de Herbrandi & Hunnij quibusdam contradicentibus iudicauimus, idem de reliquis Hunnij & Flacij in futilitatis Catalogo sine ordine sparsis testibus censemus: de Rudolfo Linconiensis, Ioanne Carnotensi, Honorio, Urspergensis, Syluio Papa, fratre Nicolao Heluetio, Pico, Gersono, Hildegarda, Elisabetha, Cluniacense, Keyserbergio, Trithemio, Schafneburgense, Probo Tullensi Patauino, Parisiensi, Mechtilda, Cufano, Smaragdo, Petro de Vineis, Platina, Sigisberto, Occamo, & de Cæsariis, Regibus, Ducibus, Episcopis, Abbatibus, Patribus & Canonistis omnibus qui nõ apertè heretici & damnati ab Ecclesia fuerunt. Nomina Pape imitatus questionarium miserum Hunnium, quem de istis tibi commodum est, ex toto Catalogo, lucis & tenebrarum catena & cæli atque inferni colligatione: Ostendam statim, stans vno pede, fuisse Papistam maximum, damnatorem vestrum: præconem & assensorem religionis nostræ: cum cuius æterna beatitate vel damnatione, quod quidem ad fidem pertinet, necesse est nostram simul iugatam esse & connexam vel salutem vel perniciem: nec nos cum isti in cæli societatem recepti sunt, excludi possumus, confessores eiusdem fidei. Vel si illis cælum fide nostra abstrictis Deus aperuit, sine dubio pari misericordia æterno isto beatissimo hospicio suo nos accipiet: nisi fortassis eadem fides in

des in

des in se & sine vita & moribus considerata, simul tum
 damnabit, tum in celum extollet: quod Flacius Trunco-
 rum omnium stupidissimus & Herbrādus paulò circum-
 spectior & Exabbas Blayvbeurensis eorum mancipium
 & Hunnorum progenies, Hunnius existimare videntur:
 cū Pontifices, Papas Romanos posteriorum tempo-
 rum, S. Thomam, Scotum, Albertum Magnum, Alesium,
 Durandum, Panormitanū, Lombardum, Bernonem, Bo-
 nauenturam & alios primarios Papatus nostri Patronos,
 tantū quòd vel mores & abusiones increparent Sacer-
 dotum, vel in re vna minima semel aliquid vel consen-
 taneum externa specie furori vni Lutherano vel etiam
 vtrinq̄e communi consensione receptum eloqueren-
 tur, in ius & societatem cælestis ciuitatis recipiūt ineptis-
 simi & tum scripturæ tum virtutis eius ignari hæretici.
 Tamen tu nomina aliquem, Pappæ: nomina pro libidi-
 ne tua: vel potiùs secutus cōsiliū meum ne te in istam
 da viā: nihil enim proficies: Ne igitur sequere Herbran-
 di & Hunnij & Flacij & Exabbatis miseras: ne inde que-
 re subsidium vnde illi cū quærerēt, seipsos in contem-
 ptionem, sectam autem vestram in summum periculum
 & in discrimen totius causæ proiecerunt: confitere ma-
 gis nullum in contradicentibus vel in suspirantibus ho-
 stibus nostris cōstitutum vobis subsidium: & stultos esse
 qui tam pueriles & tam plenas periculi & rationis exper-
 tes ratiocinationes adhibent ad rem maximam, in qua
 rerum expetendarum omnium caput consistit, possessio
 beatæ & sempiternis gaudijs affluentis vitæ: Progredere
 tu magis ad Græcæ Ecclesiæ longinquitatem & amplitu-
 dinem, & ibi circūspice, num parari vestimentum ad
 induendam tegendamque nouitatem sodalitatē vestræ
 queat. Sicut enim ab initio Epistolæ meminimus, esse
 Lutheranos qui deserti ab omnibus Latinis Ecclesijs, con-
 fugiant ad Græcas, & per illarum factum cum Romana
 Ecclesia diuortiū cohonestare Lutheri defectionem co-
 gitent:

gigent: sic iam tertio loco de Ecclesia Græcorū agemus, dimissis contradicentibus & consopito gemitu mortuorum hominum, & vno cumulo reiectis somnijs turbulentis & inconsideratis nugis vestris.

CAPVT TERTIVM, DE ECCLESIA
GRÆCORVM.

Rimus autem in hoc capite paulò breuiore, de quo diu propter publicam Græcorum ad blandas vestras cauillationes respōsionem & adiunctam reiectionem sectæ vestræ actus ab Ecclesia Catholica triumphus fuit. Dissident à nobis veteres Patres Græci in nullo: recentiores verò in articulis sex; processione Spiritus sancti: vsurpatione in Cœna fermentati panis: medio consecrationis in Missa: primatu Romanæ Ecclesiæ: vsu veteris & ante Sacerdotium coniuncti matrimonij in clericis: exhibitione duarum specierum in Sacramento altaris: In reliquis omnibus sentiunt nobiscum.

Nam quod ad Purgatorium attinet, nunquam à Græcis vel priscis vel nouis fuit dubitatum esse purgatorium & locum, vbi animæ non satis in vita purgata, aliquandiu in pœna ad maiorem expiationem & ad sordes peccatorum eluendas post obitum distineantur. Tantùm de modo ambigebant Græci, & externum ignem esse non sinebant: Nec Ecclesia Romana quicquam hætenus de igne determinauit: corporeus an incorporeus sit, & quemadmodum vrantur animæ: ignem tamen ex S. Paulo nuncupandum censuit: nec etiam hodie de igne corporeo, cùm de Purgatorio loquimur, sed de loco inter cælum & infernum interiecto litigamus: sitne receptaculum, vbi quædam cælo destinata animæ, cùm ex corporibus excesserunt, aliquandiu retardentur dum pœnitentiam hîc in Christi fide & charitate inchoatam compleant & deter-

Bb

gant